

N:o 207.

Af herr **M. Dahn**, med förslag till ändrad lydelse af 71 § riksdagsordningen.

I en vid denna riksdag väckt motion har jag vågat föreslå vissa grunder för en omorganisation af vårt bankväsende, i hvad det rör riksbanken och de enskilda sedelutgifvande bankerna, och derjemte uttryckt som min åsigt, att en lagbestämd kontinuitet i riksbanksstyrelsen måtte införas. Den kollegiala formen af yttre likställighet styrelseledamöterna emellan är nog i och för sig den lämpligaste; men man må ingalunda tro, att i verkligheten en sådan likställighet finnes. Någon blir alltid chef. Och denne, såsom för närvarande utrikesvexeldeputeraden, är faktiskt, så att säga, *custos rerum* eller den som har ej mindre magten än äran och ansvaret med afseende på bankens hufvuduppgift; och så måste det äfven vara framför allt i detta fall. Men i och med det att ansvarighetskänslan naturligtvis drabbar tyngre ju viktigare saken är (här nationens ekonomiska väl och ve) och ju mera chefen känner sina kollegers förtroende hvila på honom, alstrar å andra sidan medvetandet att vara den insigtsfullaste äfven en naturlig sjelftillit, som skapar en slags finansiell monarki inom banken, der de andra fullmäktige blifva mera att betrakta som rådgifvare. Att bevara kontinuiteten med afseende på den, som har bankens ledning i sin hand, är följaktligen af väsentligt större vikt än beträffande öfriga fullmäktige. Jag har därför tänkt mig, att denne chef eller, om man så vill kalla honom, direktör bör göras så oberoende af statsmagterna som möjligt, hvarför jag anser, att han ej bör vara underkastad omval som fullmäktig, så länge han af sina kolleger utses till direktör. Förutsatt naturligtvis att han af Riksdagen beviljats ansvarsfrihet. Det har äfven satts i fråga, att fullmäktige borde ega utse direktör äfven utom sin krets; men då kunde det ju tänkas, att en genom vägrad decharge af Riksdagen afsatt direktör blefve af fullmäktige återvald, och det vore väl ej lämpligt.

Dessutom blefve val af direktör utom fullmäktige ej blott ett fattigdomsbevis för dem sjelfva, utan äfven en eklatant orlofsedel på Riksdagens inkompetens att utse riksbankens styrelse, och det har den väl ändå icke lemnat prejudikat på. Det har därför syntts mig, att såväl direktören som vice direktören borde väljas bland fullmäktige, och desse senares antal ökas, när framdeles förhållandena det kräfde.

Men äfven de andra fullmäktige skola genom val för längre tid, än för närvarande är fallet, bidra att betrygga den kontinuitet, som visserligen under vanliga förhållanden ej heller nu löper någon risk att tvärt och betänkligt afbrytas, men som dock alltid är utsatt för möjligheten af en dylik eventualitet.

Vid val af ordförande i Riksdagens verk tyckes det nog vid första påseende, som att detta borde kunna öfverlemnas åt fullmäktige sjelfva; men med hänsyn till den position, ordföranden i riksgäldskontoret intager som personlig underhandlare och förmedlare angående statens lån, speciellt gent emot utlandet, förefaller det mig, som att han skulle komma att ega större pondus genom att vara *särskildt* utsedd af hufvudmannen (Riksdagen). Jag anser därför, att ordförandena i riksbanken och riksgäldskontoret böra som hittills väljas särskildt.

På grund af hvad jag anført, vågar jag därför vördsamt föreslå,

att Riksdagen till hvilande för vidare grundlagsenlig behandling måtte antaga följande förslag till förändrad lydelse af § 71 riksdagsordningen:

§ 71.

Riksdagen skall genom fyratioåtta valmän, af hvilka hvardera kammaren inom sig utser tjugofyra, välja fullmäktige att enligt gällande stadgar riksbankens och riksgäldskontorets medel och tillhörigheter förvalta. Desse fullmäktige skola i hvardera verket vara sju och utses, med nedan stadgade undantag, för tiden från det de blifvit valde intill dess å tredje året derefter val af fullmäktige egt rum. Valen ske medelst slutna sedlar sålunda, att för hvardera verket först utses den, som bland fullmäktige skall blifva ordförande, och sedan de öfrige.

Har fullmäktig före utgången af den för honom bestämde tienstgöringstid afgått, eller har ansvarsfrihet honom

vägrats, anställes val för den tid, som för honom återstått. Afgående fullmäktig kan återväljas.

Fullmäktige i hvarterdera verket utse årligen bland sig en vice ordförande; egande den, som bland fullmäktige förer ordet, afgörande röst, derest i frågor, som hos fullmäktige komma under omröstning, rösterna för två skiljaktiga meningar utfalla lika.

Fullmäktige i *riksbanken* välja dessutom årligen, eller för kortare tid, bland sig en direktör och en vice direktör att jemte två andra fullmäktige handhafva den dagliga förvaltningen. Direktören är ej i sin egenskap af fullmäktig underkastad omval af Riksdagen, så länge han återväljes till direktör, utom i det fall att han vägrats ansvarsfrihet. Afgår direktör, öfvertage vice direktören hans befattning, tills Riksdagen hunnit företaga val till fullmäktig efter den afgångne, hvarefter fullmäktige genast välja ny direktör.

Stockholm den 11 februari 1893.

M. Dahn.
